

ROZTOCZAŃSKI GŁOS

Sierpień 2023
Nr 8 [104]

ISSN 2392-2060

nakład: 10 000 egz.

kolportaż:

Dekanaty Diecezji
Zamojsko-Lubaczowskiej

POWIATY: ZAMOJSKI, KRASNOSTAWSKI, HRUBIESZOWSKI, BIŁGORAJSKI, TOMASZOWSKI, LUBACZOWSKI, NIŻAŃSKI

Przemienienie Pańskie

Przemienienie Pańskie to jedno z najważniejszych wydarzeń w życiu Jezusa opisanych we wszystkich Ewangeliach synoptycznych. Chrystus wziął ze sobą trzech swoich bliskich uczniów – Piotra, Jakuba i Jana – i zaprowadził ich na górę. Tam, przed ich oczami, dokonało się niesamowite zdarzenie: Jezus przemienił się, a Jego twarz i szaty zajaśniały jak słońce. Tego dnia uczniowie zobaczyli prawdziwą chwałę Jezusa jako Syna Bożego. Byli oni zachwyceni, choć poznali jedynie niewielki odbłask wiecznej chwały Ojca, w której po swoim zmartwychwstaniu zasiadł Jezus. To wydarzenie pozostało tajemnicą dla pozostałych uczniów – dowiedzieli się o nim dopiero po wniebowstąpieniu. Przemienienie Pańskie ma głębokie znaczenie duchowe dla nas wszystkich. Jest ono potwierdzeniem boskiego pochodzenia Jezusa i Jego boskiej natury. To wydarzenie pokazuje nam również, że Jezus jest Mesjaszem obiecany przez Boga i jedynym Pośrednikiem między Bogiem a ludźmi.

Uroczystość Przemienienia Pańskiego na Wschodzie spotykamy już w VI wieku. Była ona największym świętem w ciągu lata (kiedy trwa okres zwykły w ciągu roku, czas „zawieszenia” między Narodzeniem Pańskim a Wielkanocą). Na Zachodzie jako święto obowiązujące dla całego Kościoła wprowadził ją papież Kalikst III z podziękowaniem Panu Bogu za zwycięstwo

oręza chrześcijańskiego pod Belgradem w dniu 6 sierpnia 1456r. Wojskami dowodził wódz węgierski Jan Hunyadi, a całą obronę i bitwę przygotował św. Jan Kapistran. Jednak lokalnie obchodzono to święto na Zachodzie już w VII wieku. W Polsce święto znane jest od XI wieku. Termin „Przemienienie Pańskie” nie jest adekwatny do greckiego zwrotu metemorphose (por. Mk 9, 2), które ma o wiele głębsze znaczenie. Termin grecki oznacza dokładnie „zmienić formę zewnętrzną (morfe), kształt; przejść z jednej formy zewnętrznej do drugiej”. Jezus Chrystus okazał się tym, kim jest w swojej naturze i istocie – Synem Bożym. Przemienienie więc pozwoliło Apostołom zrozumieć niepełne są ich wyobrażenia o Bogu. Mistrz z Nazaretu przemienił się na oczach Apostołów, aby w dniach próby która miała nadzieję (haniebna śmierć poprzez ukrzyżowanie) ich wiara w Niego nie zachwiała się. Ewangeliści wspominają, że Elias i Mojżesz rozmawiali z Chrystusem o Jego męce. Zapewne przypomnieli uczniom Chrystusa wszystkie proroctwa zapowiadające Mesjasza jako Odkupiciela rodzaju ludzkiego. Ponadto to zdarzenie Ewangeliści musieli uważać za bardzo ważne, skoro jego szczegółowy opis umieścili wszyscy synoptycy: św. Mateusz (Mt 17, 1-9), św. Marek (Mk 9, 1-8) i św. Łukasz (Łk 9, 28-36). Wydarzenie to musiało mocno utkwąć w pamięci świadków, skoro po wielu latach przypomni je

św. Piotr w jednym ze swoich Listów (2 P 1, 16-18). Miało ono miejsce po sześciu dniach – czy też „jakoby w osiem dni” – po uroczystym wyznaniu św. Piotra w okolicach Cezarei Filipowej (Mt 16, 13-20; Mk 8, 27-30; Łk 9, 18-21).

Św. Cyryl Jerozolimski (+387) jako pierwszy wyraził pogląd, że górą Przemienienia Chrystusa była góra Tabor (już w starożytności uważana była za świętą). Za nim zdanie to powtarza św. Hieronim (+ ok. 420).

Może dziwić szczegół, że Apostołowie posnęli zaraz po przybyciu na górę. Po odbytej bardzo uciążliwej drodze musieli utrudzić się wspinaczką, zwłaszcza że wędrowali sześć dni od Gór Hermonu.

W Starym Testamencie powszechne było przekonanie, że Bóg Jahwe pokazuje się w obłoku (Wj 40, 34; 1 Sm 8, 11). Dlatego w czasie Przemienienia ukazał się obłok, który okrył Chrystusa, Mojżesza i Eliasza. Głos Boży zobłoku utwierdził uczniów w przekonaniu o teofanii, czyli objawieniu się Boga. Dlatego synoptycy stwierdzają, że świadkowie tego wydarzenia bardzo się zlekli.

Dzisiejsze święto przypomina, że Jezus może w każdej chwili odmienić nasz los. Ma ono jednak jeszcze jeden, radosny, eschatologiczny aspekt: przyjdzie czas, że Pan odmieni nas wszystkich; nawet nasze ciała w tajemnicy zmartwychwstania uczyni uczestnikami swojej chwały. Dlatego dzisiejszy

obchód jest dniem wielkiej radości i nadziei, że nasze przebywanie na ziemi nie będzie ostateczne, że przyjdzie po nim nieprzemijająca chwała. Przemienienie Pańskie przypomina nam również o nadziei na życie wieczne. Jezus, który przemienił się na górze, obiecuje nam udział w Jego chwale i radości w niebie. Ta nadzieja powinna dodawać nam siły w trudnych chwilach i pomagać nam pokonywać przeszkody na naszej drodze wiary.

Przemienienie to jednak nie tylko pamiątka dokonanego faktu. Ważne jest, abyśmy pamiętali, że przemienienie nie jest jednorazowym wydarzeniem, ale procesem, który trwa przez całe nasze życie. Wciąż musimy się starać zbliżać do Boga, rozwijać naszą wiarę i oddawać się Jego woli. To nie tylko nadzieja także naszego zmartwychwstania i przemiany. To równocześnie nakaz zostawiony przez Chrystusa, wytyczenie ścieżki dla Jego uczniów. Warunkiem naszego eschatologicznego przemienienia jest stała przemiana duchowa, wewnętrzna, uparte naśladowanie Chrystusa. Ta przemiana w zarodku musi mieć podstawę na ziemi, by do swej pełni mogła dojść w wieczności. W drodze ku wieczności uczeń Jezusa musi być Mu wierny: myślą, słowem i chrześcijańskim czynem.

Chrystus obiecuje, że będziemy królować razem z Nim tam, gdzie – za Piotrem – będziemy powtarzać: „Mistrzu, jak dobrze,

W numerze:

Lasy na Kresach

Wiadomości
z Powiatu Hrubieszowskiego

DRUKARNIA
www.drukarniazamosc.pl
tel. 84 639 27 97
ZAMORUH
DRUKARNIA
**ULOTKI FOLDERY GAZETKI
WIZYTÓWKI WYDRUKI**

że tu jesteśmy”. Warunkiem jest to, abyśmy już teraz pamiętali o tym, co dla nas przygotował Bóg, i abyśmy każdego dnia karmili się Jego Słowem i Ciałem. On chce, abyśmy ufnie i wytrwale się do Niego modlili, służyli bliźnim, rozwijając w sobie cnoty i alenty które są bożym darem. Przemienienie Pańskie ma również ważne przesłanie dla naszego życia duchowego. Pokazuje nam, że nasze życie powinno dążyć do przemiany i zbliżania się do Boga. Podobnie jak Jezus przemienił się na górze, tak i my jesteśmy wezwani do przemiany naszych serc i umysłów, abyśmy stawali się bardziej podobni do Chrystusa. Takie dążenie do przemiany będzie odpowiedzią na zaproszenie św. Pawła: „Przemieniajcie się przez odnawianie umysłu” (Rz 12, 2).

ks. Mateusz Wojda

Fragment obrazu
Przemienienie Pańskie autorstwa
Rafaela Santiago
(źródło: pl.wikipedia.org)

CENTRUM KAMIENIARSKIE
502 645 805

PROFESJONALNE USŁUGI KAMIENIARSKIE

★★★
CHUDOBA
NAGROBKI - POMNIKI GRANITOWE
ARTYSTYCZNE RZEZBY W KAMIENIU
NAGROBKI EKSKLUZYWNE W STYLU WŁOSKIM
USŁUGI POGRZEBOWE - KREMACJA
www.chudoba.pl

CENTRUM POGRZEBOWE
502 152 500

PROFESJONALNE USŁUGI POGRZEBOWE

ZAMOŚĆ UL. GEN. M. BOŁĘTUCHA 28 HRUBIESZÓW UL. KOLEJOWA 3C GRABOWIEC UL. KOŚCIELNA 4

Wywiad

M. Romanowski: „Bruksela chce zrzucić odpowiedzialność na kraje takie jak Polska”, czyli o przymusowej relokacji imigrantów

Temat przymusowej relokacji imigrantów, w większości tych pochodzących z krajów islamskich, powrócił do Komisji Europejskiej, która chce karać kraje, które nie będą chciały ulec jej rozkazom. Polski rząd utrzymuje stanowisko, że nie zgodzi się na relokację, która zagraża bezpieczeństwu Polaków. Do sprawy odniósł się Marcin Romanowski, Wiceminister Sprawiedliwości.

Marcin Romanowski - Wiceminister Sprawiedliwości

Dlaczego Komisji Europejskiej tak bardzo zależy na przyjęciu nowych przepisów, które de facto kładą na krajach członkowskich finansową presję i zmuszają ich do przyjęcia pochodzących w większości z krajów islamskich migrantów?

Bruksela chce zrzucić odpowiedzialność na kraje takie jak Polska, które zawczasu

potrafiły przewidzieć konsekwencje polityki otwartych granic propagowanej przez Angelę Merkel. Rząd Zjednoczonej Prawicy od początku postawił Unii Europejskiej twarde warunki i nie uległ presji przyjmowania nielegalnych islamskich uchodźców, co spotkało się z ostrą krytyką ze strony Brukseli oraz polskiej opozycji.

Europejscy urzędnicy wiedzą, że i teraz część krajów nie zgodziłaby się na przyjęcie do siebie niechcianych już w Zachodniej Europie islamskich uchodźców, dlatego wprowadzili kary, które mają być formą presji na państwa dbające o bezpieczeństwo swoich obywateli. Francja czy Niemcy nie radzą sobie z niechcącymi się asymilować imigrantami i szukają rozwiązania swoich problemów za wszelką cenę – nawet spadku bezpieczeństwa w innych krajach, w tym w Polsce. Nie możemy się na to zgodzić i się nie zgodzimy – dopóki władzę w naszym kraju sprawuje Zjednoczona Prawica.

“Wpuście tych ludzi, kim są ustali się później” – zaczęła do otwarcia granic na nielegalnych imigrantów posłanka KO Iwona Hartwich, Jak taka decyzja podjęta przez polityków opozycji mogłaby wpłynąć na sytuację w Polsce?

To, jak mogłaby wyglądać Polska pod rządami Platformy Obywatelskiej, doskonale widzimy dziś na ulicach Paryża. Chaos, strach, pływające samochody czy wybijane szyby są konsekwencją polityki, której w Polsce orędownikami była PO na czele z Donaldem Tuskiem. Nieprzemyślane decyzje i przyjmowanie tłumów uchodźców bez wcześniejszej weryfikacji przyniosło opłakane skutki. Strach pomyśleć, w jakim miejscu byłaby dziś Polska, gdyby władze przejęła opozycja i realizowała

swoje hasła. Niebezpieczne postulaty m.in. zacytowanej Iwony Hartwich czy europosłanki KO Janiny Ochojskiej mogłyby poważnie zagrozić bezpieczeństwu naszego kraju, ponieważ idealnie wpisywały się w białorską narrację prowadzoną przez Łukaszenkę. Dają gwarancję, że za rządów Zjednoczonej Prawicy nie spełni się żaden ze scenariuszy tworzonych przez opozycję. My stawiamy dobro i bezpieczeństwo Polek i Polaków na pierwszym miejscu.

Jak z perspektywy Polaka odniesie się pan do ataków na funkcjonariuszy Straży Granicznej wymierzone przez opozycję i popierających ją celebrytów?

To oczywiście powinien być powód do wstydu dla każdego Polaka. Dziwię się, że takie słowa padają z ust ludzi, którzy reprezentują interesy Polaków. Strażnicy Graniczni, wyzywani i atakowani przez opozycję, od kilkunastu miesięcy pracują dzień i noc, aby zapewnić im bezpieczeństwo. Polacy stoją murem za polskim mundurem. Rząd Zjednoczonej Prawicy również docenia działania funkcjonariuszy i mocno je wspiera, bo wiemy, że działają oni dla naszego wspólnego bezpieczeństwa. To właśnie dzięki nim nie spełniły się słowa Donalda Tuska mówiące o “Paryżu w Warszawie”. Niestety, celebryci TVN-u i politycy opozycji zamiast przeprosić i zamilknąć wolą dalej brnąć w swoje

kłamstwa i oczerniać polski mundur.

Polska, wbrew opiniom niektórych polityków opozycji, jest krajem otwartym na świat, pomocnym i odwiedzanym przez wielu turystów. Dlaczego wizerunek naszego kraju kreowany przez przeciwników rządu jest tak różny od faktycznych?

Opozycja od początku wygranych wyborów przez Zjednoczoną Prawicę stara się zdyskredytować Polskę na arenie międzynarodowej. Działa na szkodę Polaków. Zarzuca nam brak tolerancji, brak gościnności czy nawet oschłość na pomoc drugiemu człowiekowi i izolację kraju od reszty świata. Nic bardziej mylnego. Kłamstwa weryfikuje rzeczywistość. Z otwartymi ramionami i chęcią pomocy przyjęliśmy uchodźców uciekających przed wojną na Ukrainie, Polska wysłała również pomoc humanitarną w najodleglejsze zakątki świata objęte kryzysem. Uczelnie w naszym kraju są coraz częściej wybierane przez zagranicznych studentów, a na wakacje w bezpiecznej Polsce decyduje się wielu turystów z Niemiec, Francji czy Wielkiej Brytanii. Polska otwartość i gościnność ma jednak swoje granice, a w tym przypadku wyznacza je bezpieczeństwo naszych rodaków – nie możemy podejmować działań, które temu bezpieczeństwu mogą zagrozić.

Materiał nadesłany

ADRES WYDAWCY I REDAKCJI:

Katolickie Radio Zamość
ul. Hetmana Jana Zamoyskiego 1, 22-400 Zamość
tel. 84 639 97 97, www.radiozamosc.pl
BANK PKO BP 15 1020 5356 0000 1202 0005 1912

REDAKTOR NACZELNY:

Anna Janczyk
redakcja@roztoczanskiglos.pl
tel. kom. 503840831

ZESPÓŁ REDAKCYJNY:

Anna Janczyk
Łukasz Kot

REKLAMA:

reklama@radiozamosc.pl

SKŁAD I ŁAMANIE:

redakcja@roztoczanskiglos.pl

DRUK:

Polska Press Sp. z o.o.
Oddział Poligrafia, Drukarnia Sosnowiec
ul. Baczyńskiego 25 A, 41-203 Sosnowiec-Milowice
tel. +48 32 364 21 00, faks +48 32 364 21 03
e-mail: drukarnia.sos@pprint.pl

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i redagowania niezamówionych tekstów, listów i informacji. Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

W Powiecie Hrubieszowskim dużo się dzieje!

Jubileusz 40-lecia zespołu „Lechici”, zawody wędkarskie w Hrebennem oraz sportowo-pożarnicze w Jarosławcu.

Starosta Hrubieszowski
- Aneta Karpiuk

Jubileusz 40-lecia zespołu „Lechici”

W dniu 25 czerwca 2023 r. Zespół „Lechici” świętował jubileusz 40-lecia istnienia. Zespół wokalny „Lechici” działa przy Parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Hrubieszowie. Powstał w 1983 r. z inicjatywy organisty Leszka Opaly, który do tej pory jest kierownikiem zespołu. Aktywnie uczestniczy w życiu parafii, powiatu i regionu. Brał udział w wielu festiwalach piosenki religijnej, patriotycznej i wojskowej. „Lechici” koncertują z pełnym recitalem na terenie całego kraju i poza jego granicami.

Starosta Hrubieszowski Aneta Karpiuk zwracając się do Pana Leszka Opaly podkreśliła, że czterdziestoletnia historia Lechitów to nie tylko pasmo wielu sukcesów, ale ponadto nieoceniony wkład w rozwój duchowy oraz kształtowanie postaw patriotycznych naszego społeczeństwa. Podziękowała również za piękną 40-letnią

pracę oraz promocję Powiatu Hrubieszowskiego.

Wraz z **Wicestarostą** Markiem Katą złożyła na ręce kierownika pamiątkowy grawer.

Zawody Wędkarskie w Hrebennem

W dniu 25.06.2023r., odbyły się Powiatowe Zawody Wędkarskie w Hrebennem (gm. Horodło). **Starosta Hrubieszowski** Aneta Karpiuk doceniła tę wspaniałą pasję, wymagającą wiele cierpliwości, wiedzy oraz odpowiedzialności - wręczając uczestnikom puchary oraz nagrody. Wydarzenie było objęte Honorowym Patronatem Starosty Hrubieszowskiego.

Zawody Sportowo-Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych w Jarosławcu

W niedzielę 2 lipca 2023 r. w Jarosławcu, Gminie Uchanie odbyły się Powiatowe Zawody Sportowo-Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych. Organizatorem zawodów był Zarząd Oddziału Powiatowego ZOSP RP, Zarząd Oddziału Gminnego ZOSP RP w Uchaniach, Komenda Powiatowa PSP w Hrubieszowie. Powiat Hrubieszowski reprezentowała **Starosta Hrubieszowski** Aneta Karpiuk jednocześnie **Prezes Zarządu Oddziału Powiatowego ZOSP RP** w Hrubieszowie. Starosta wyraziła ogromne uznanie i życzyła powodzenia wszystkim drużynom biorącym udział w zawodach, podkreślając iż zmagania te powinny opierać

Powiatowe Zawody Sportowo - Pożarnicze Ochotniczych Straży Pożarnych w Jarosławcu
(fot.: arch. Starostwa Powiatowego w Hrubieszowie)

się na zabawie i zdrowej rywalizacji. Zawody składały się z dwóch konkurencji, tj. sztafeta z przeszkodami 7 x 50 m oraz ćwiczenia bojowego. W zmaganiach udział wzięło 25 drużyn z jednostek OSP z Powiatu Hrubieszowskiego. Zawodnikom kibicowali zaproszeni goście: Wiceminister Sprawiedliwości Marcin Romanowski, Poseł na Sejm Sławomir Zawisłak, Wiceprezes Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP Józef Kuropatwa, Wiceprezes Zarządu Oddziału Powiatowego ZOSP RP w Hrubieszowie Grzegorz Drewnik, Dyrektor SPZOZ w Hrubieszowie Alicja Jarosińska, Marta Małyśzek Wójt Gminy Mircze, Tomasz Zając Prezes Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP w Hrubieszowie, Radni Powiatu oraz Gminy Uchanie, przedstawiciele służb

mundurowych oraz liczni kibice.

Zabezpieczenie medyczne zostało zapewnione przez SPZOZ w Hrubieszowie.

Na zawodach wojewódzkich powiat hrubieszowski reprezentować będzie jednostka OSP Stara Wieś.

Klasyfikacja drużyn przedstawiała się następująco:

Mężczyźni:

- I miejsce OSP Stara Wieś
- II miejsce OSP Jarosławiec
- III miejsce OSP Smoligów
- IV miejsce OSP Horoszczyce
- V miejsce OSP Trzeszczany
- VI miejsce OSP Strzyżów
- VII miejsce OSP Kobło
- VIII miejsce OSP Sahryń
- IX miejsce OSP Hrubieszów

Kobiety:

- I miejsce OSP Stara Wieś
- II miejsce OSP Czerniczyń
- III miejsce OSP Pielaki
- IV miejsce OSP Mołożów
- V miejsce OSP Nieledeń

Drużyna młodzieżowa chłopców:

- I miejsce OSP Jarosławiec
- II miejsce OSP Stara Wieś
- III miejsce OSP Żnietyn
- IV miejsce OSP Kobło
- V miejsce OSP Nieledeń

Drużyna młodzieżowa dziewcząt:

- I miejsce OSP Matcze
- II miejsce OSP Stara Wieś
- II miejsce OSP Uchanie
- IV miejsce OSP Drohiczyń
- V miejsce OSP Czerniczyń
- VI miejsce OSP Nieledeń

Nagrody, dyplomy oraz puchary wręczyła Starosta hrubieszowski Aneta Karpiuk wraz z Wiceministrem Sprawiedliwości Marcinem Romanowskim, Komendantem Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Hrubieszowie mł. bryg. Piotrem Gronowiczem oraz Prezesem Zarządu Oddziału Gminnego ZOSP RP w Uchaniach Leszkiem Czerwonką. Dodatkowo w tegorocznych zawodach udział wzięły dzieci grupy młodzieżowej z OSP Stara Wieś, OSP Uchanie oraz OSP Czerniczyń. Najmłodsi druhowie i drużyny ćwiczyli pod okiem swoich opiekunów i był to start poza konkurencją.

Artykuł nadesłany

Starosta Hrubieszowski Aneta Karpiuk z uczestnikiem Powiatowych Zawodów Wędkarskich w Hrebennem
(fot.: arch. Starostwa Powiatowego w Hrubieszowie)

Jubileusz 40-lecia Zespołu „Lechici” (fot.: arch. Starostwa Powiatowego w Hrubieszowie)

Woda w lesie

Tereny podmokłe, ciekі, zalewiska, torfowiska oraz różnego rodzaju zbiorniki wodne pełnią niezwykle ważną funkcję w przyrodzie, oraz życiu człowieka. To właśnie w nich magazynowana jest woda, która następnie stopniowo oddawana jest do środowiska przez powolne podsiąkanie.

Jeziorko polodowcowe w Leśnictwie Kadłubiska, objęte ochroną w postaci użytku ekologicznego o nazwie Doniczka (fot.: M. Kot)

Tereny podmokłe są niezwykle ważne również z punktu widzenia zachowania trwałości lasów oraz ich różnorodności biologicznej. Mają istotny wpływ na różne gałęzie przemysłu związane z wykorzystaniem zasobów naturalnych oraz rolnictwo, które w znacznej mierze uzależnione jest od zaopatrzenia w wodę. Są również niezwykle ważnym i cennym elementem krajobrazowym, społecznym i kulturowym. Okres lata jest doskonałą okazją do zastanowienia się nad tym, w jakiej kondycji znajdują się obecnie tereny podmokłe, jaki mają wpływ na nasze życie, dziką przyrodę oraz jakie są ich perspektywy zachowania na przyszłość.

Nie da się ukryć, że w wymiarze światowym tereny podmokłe mają się coraz gorzej. Ich powierzchnia cały czas spada. Przyczyną ich zaniku są przede wszystkim potrzeby człowieka związane z coraz większym przekształcaniem tych terenów pod produkcję rolniczą, osuszaniem w celu budowy infrastruktury komunikacyjnej oraz mieszkalnej lub wydobywaniem torfu. Innym palącym problemem jest ich zanieczyszczanie przez składowanie śmieci oraz magazynowanie zanieczyszczeń przemysłowych

i rolniczych. Te problemy dotyczą przede wszystkim stref podzwrotnikowych naszego globu, krajów Ameryki Środkowej, Ameryki Południowej, Afryki, Południowej Azji oraz Zachodniej Europy.

W Polsce i Europie Środkowej kondycja mokradeł jest lepsza niż w innych częściach świata, jednak pomimo tego istnieje ciągle konieczność dbania o te tereny, aby były jak najlepiej zachowane i pełniły swoje funkcje w przyszłości.

Lasy Państwowe już od wielu lat są czynnie zaangażowane w ochronę terenów wodonośnych i mokradeł w Polsce. Przejawia się to przede wszystkim w tym, że na przestrzeni swojej 100-letniej działalności wypracowały model wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, polegającej na zrównoważonym wykorzystaniu naturalnych zasobów środowiska połączonym z zachowaniem ich funkcji przyrodniczych, społecznych i kulturowych. To dlatego w każdym nadleśnictwie w Polsce, torfowiska, mokradła, bagna oraz inne nieużytki są w dużej większości wyłączone z prowadzenia gospodarki leśnej, oraz nie jest prowadzone na nich osuszanie. Wszystko po to, aby magazynowały jak najwięcej wody

oraz były lokalnymi ostojami dzikiej przyrody. Wiele olsów, lasów łęgowych oraz borów bagiennych pozostawianych jest bez ingerencji leśników po to, aby przyroda mogła rządzić się na ich terenie swoimi prawami. Ponadto wszyscy powinni wiedzieć, że każdy las, bez względu na to, gdzie rośnie, jest jak naturalna gąbka. Podczas opadów deszczu i zimowych roztopów chłonie wodę, która następnie przez długi czas jest stopniowo oddawana do środowiska. W dobie coraz częściej pojawiających się okresów bezdeszczowych ta funkcja lasów będzie miała coraz większe znaczenie w przyszłości.

Na terenie Nadleśnictwa Narol w okolicach miejscowości Kadłubiska istnieje osiem polodowcowych jeziorek, które zostały objęte ochroną pod postacią użytków ekologicznych. Jeziorka wytworzyły się w zagłębieniach terenu pomiędzy rozległymi wydrami eolicznymi. Razem z otaczającymi je borami sosnowymi, tworzą niepowtarzalny krajobraz przypominający północnopolskie pojezierza. Dzięki ochronie oraz odpowiedniemu zagospodarowaniu okolicznych lasów miejsca te służą nie tylko gospodarce leśnej, ale również ochronie przyrody

oraz retencjonowaniu wody. Problem z często pojawiającymi się okresami letnich susz, jest coraz bardziej dotkliwy również i w Polsce. Na przestrzeni kilku ostatnich lat zauważyliśmy jak wiele naszych rzek oraz zbiorników wodnych cierpi z powodu braku wody. Zdarzają się również sytuacje, że wody brakuje w wodociągach dostarczających wodę do ludzkich osiedli. Lasy Państwowe czynią ciągłe starania o to, aby jak najwięcej wody było retencjonowane na ich terenie. Przykładem takich działań jest budowa różnego rodzaju zbiorników wodnych, które magazynują wodę. Duża część z tych zbiorników jest budowana w ramach ogólnopolskich projektów zwanych „Małą Retencją Nizinną” lub „Małą Retencją Górską”. Przykładem obiektów wybudowanych z tych projektów są zbiorniki retencyjne w Leśnictwie Gorajec, które powstały w miejscu starych zarośniętych stawów hodowlanych, użytkowanych jeszcze przed II Wojną Światową. Dzięki zmagazynowanej w nich wodzie okoliczne lasy, łąki oraz pola są zaopatrzone w wodę. Takie miejsca stanowią również lokalne centra różnorodności przyrodniczej, gdzie miejsce do bytowania znajdują różne gatunki ptaków, gadów, płazów oraz innych organizmów. Zmiany klimatu zachodziły, zachodzą i będą zachodzić na Ziemi. Problem w tym, że w obecnym czasie zmiany te przebiegają dużo szybciej

i coraz częściej przybierają bardzo dynamiczny charakter. W Polsce sumaryczna ilość opadów deszczu od kilkudziesięciu lat utrzymuje się na bardzo podobnym poziomie. Dużym problemem staje się jednak to, że opady deszczu coraz częściej mają charakter krótkotrwałych, intensywnych burz. Woda z takich opadów nie wsiąka w ziemię, tylko spływa do cieków wodnych i jej pozostawianie w środowisku, jest dużo krótsze niż kiedyś. Po takich krótkotrwałych intensywnych opadach przychodzą długie okresy bezdeszczowe i deficyt wody w środowisku (pomimo że spadło jej stosunkowo dużo) coraz bardziej się pogłębia.

Właśnie z tego powodu musimy wypracować strategię przyrodnicze i inżynierskie, które pozwolą nam w skuteczny sposób magazynować wodę w środowisku. Budowanie różnego rodzaju obiektów retencjonujących oraz spowalniających spływ wody wydają się dobrym kierunkiem, aby niwelować jej deficyt i przygotować się na przyszłość. Ponadto każdy z nas powinien zastanowić nad tym się, w jaki sposób gospodaruje wodą w swoim domu. Oszczędzanie wody, budowanie przydomowych zbiorników wylapujących deszczówkę, budowanie stawów i oczek to dobry kierunek, aby zrobić coś dobrego we własnym zakresie.

Marceli Kot
Nadleśnictwo Narol

Zbiornik retencyjny w Leśnictwie Gorajec wybudowany w miejscu dawnych stawów hodowlanych (fot.: M. Kot)

II Exodus Rodzin za nami

18 czerwca br. był wyjątkowym dniem nie tylko dla mieszkańców Górecka Kościelnego, ale również dla całej Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej. Tego dnia, w niezwykle urokliwej miejscowości odbył się II Exodus Rodzin, o organizację którego postarał się ks. Jarosław Kędra - kustosz i proboszcz Sanktuarium św. Stanisława Biskupa w Górecku Kościelnym wraz z ks. Maciejem Lewandowskim – Duszpasterzem Rodzin w naszej diecezji oraz przedstawicielami wspólnot: Domowy Kościół, Przyjaciele Oblubieńca i Rodzinami związanymi z Exodusem Młodych.

Na wydarzenie zaproszeni byli wszyscy, którzy mieli pragnienie spotkać się z Panem Bogiem, pogłębić rodzinną miłość i przyjemnie spędzić czas z najbliższymi.

Celem Exodusu Rodzin była ewangelizacja, integracja i formacja rodzin poprzez wspólną modlitwę, konferencje, świadectwa, koncerty i wesołą zabawę.

Spotkanie rozpoczęło się od Eucharystii, której przewodniczył ks. prał. Eugeniusz Derdziuk – proboszcz i kustosz Sanktuarium Nawiedzenia NMP w Krasnobrodzie, Diecezjalny Egzorcysta, który podczas kazania i późniejszej konferencji tłumaczył zebrany wielką wartość rodziny.

„Sakrament małżeństwa jest wszczepieniem w Bożą miłość Trójcy Przenajświętszej. To uświęcenie człowieka, uświęcenie wzajemnych relacji. Duch Święty przychodzi do nich, by przemienić ich serca kamienne, w serca z ciała.” – mówił ks. Derdziuk.

Kolejnym punktem programu Exodusu Rodzin był koncert Julii i Grzegorza Kopala - szczęśliwych małżonków związanych ze sceną muzyki

chrześcijańskiej. Julia i Grzegorz swój występ rozpoczęli od Credo. Piękna muzyka i równie piękne słowa piosenki porwały zebranych do radosnego wyznania wiary w kochającego Boga.

Małżonkowie opowiadali o swoim małżeństwie i miłości, którą umacnia Boże błogosławieństwo. Ich świadectwo było niezbitym dowodem na to, że sakrament małżeństwa jest czymś niezwykłym i że zawsze, pomimo różnych życiowych problemów, warto starać się o dobrą relację ze współmałżonkiem.

Jednym z punktów Exodusu Rodzin był interaktywny spektakl ekologiczny w wykonaniu dzieci i młodzieży, który poruszał tematy recyklingu, segregacji odpadów i prawidłowych nawyków ekologicznych. To pełne muzyki show porwało do zabawy wszystkie zgromadzone na placu dzieci. Program powstał w ramach projektu dofinansowanego ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie

Dzieci podczas zabawy (fot.: B. Maksymiec)

Uwielbienie Jezusa w Najświętszym Sakramencie (fot.: B. Maksymiec)

Organizatorzy z zaproszonymi gośćmi (fot.: B. Maksymiec)

z Programu Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej.

Oprócz zabawy i występów na scenie, równie sporo działo się na placu dookoła. Uczestnicy Exodusu Rodzin mogli brać udział w wielu grach i zabawach o tematyce ekologicznej. Był też pokaz puszczenia wielkich mydlanych baniek, malowanie twarzy, quizy przyrodniczo-ekologiczne i wiele innych.

Punktem kulminacyjnym wydarzenia był koncert zespołu PAW. Podczas poruszającej serca pięknej muzyki, kapłan, w uroczystej procesji, przyniósł na scenę monstrancję z Przenajświętszym

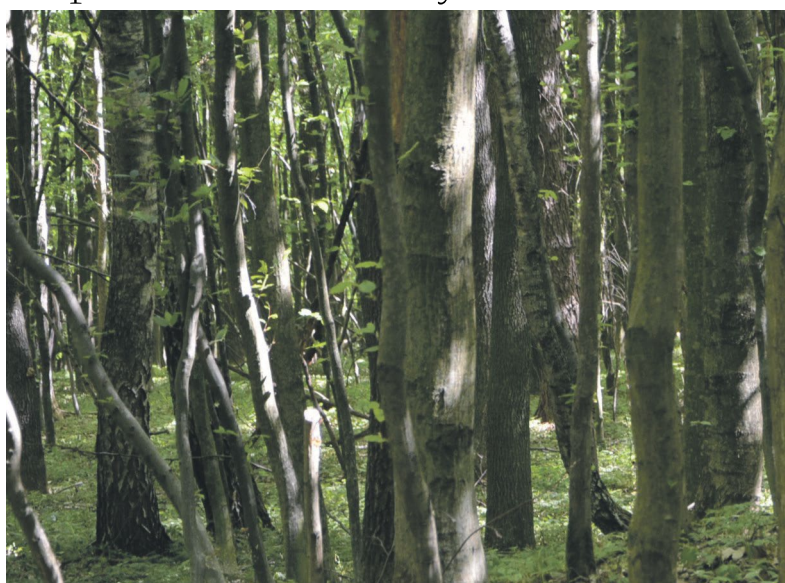
Sakramentem. Z wielką czcią i w atmosferze uwielbienia śpiewane były słowa: „Jezu, chcę być jak Ty – we wszystkim podobny do Ojca”.

Exodus Rodzin 2023 był niezwykłym wydarzeniem. Po jego zakończeniu dały się słyszeć przepelnione nadzieją głosy: do zobaczenia za rok! W imieniu organizatorów już dzisiaj gorąco zapraszamy na przyszłoroczny III Exodus Rodzin!

Barbara Maksymiec

Kurhany w leśnictwie Namule

W oddziale 252 S w leśnictwie Namule na terenie Nadleśnictwa Krasnystaw na powierzchni przeszło półtora ha kryje się ponad pięćdziesiąt kurhanów. Kurhany to kopce które były wykorzystane w obrzędach pogrzebowych przez różne kultury na przestrzeni wieków. Mogą się różnić od siebie kształtem i wielkością w zależności od tego kto i kiedy je budował. Mają formę kopca usypanego z ziemi, obłożonego kamieniami albo drewnem. Wewnątrz w tzw. komorze grobowej umieszczano najczęściej zmarłego wraz z dodatkowym wyposażeniem. Kurhany w Polsce przyjmują stożkowate, półkoliste i piramidalne kształty. Te z Namula pochodzą prawdopodobnie z okresu wczesnego średniowiecza. To czasy od VIII do połowy XI w. Takie są przypuszczenia archeologów sondowane na podstawie przeprowadzonych badań – podkreśla Dariusz Kapuśniak leśniczy w leśnictwie Namule.

(fot.: Ł. Kot)

Ewenement o skali nie tylko regionalnej

By dotrzeć do kurhanów trzeba przedrzeć się przez las. To miejsce nie jest oznaczone żadną tablicą informacyjną. Znajduje się w środku wspomnianego kompleksu. Taka lokalizacja gwarantuje zabezpieczenie przed szabrownikami. To świadectwo również tego, że właśnie w tej okolicy przed wiekami żyli ludzie, funkcjonowała jakaś forma zorganizowanej społeczności. W Europie jest tylko kilka

takich miejsc które zachowały się do chwili obecnej. Z badań które były przeprowadzone w oddziale 252 okazuje się, że był to kiedyś teren stepowy. Dziś jest wydzielony. Nie prowadzi się żadnej działalności gospodarczej. Nie pozyskuje się drewna, nie wykonuje się żadnych zabiegów. Obecnie jest to traktowane jako cmentarzysko i zarazem jako zabytek – dodaje Mirosław Szewczyk inżynier nadzoru w Nadleśnictwie Krasnystaw. Kurhany mają

niejednorodną wysokość od 1,5 m do 1,70 m. Szerokość ich jest też różna bo nawet do dwunastu metrów. Według pracowników Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w tych największych spoczywali szczególnie zasłużeni dla całej społeczności. W latach 1982-83 były prowadzone badania archeologiczne. Wykopano różne artefakty tj. zausznice miedziane, paciorki, wisiorki z kości kóz, dzika i psa, amulety z szablą dzika. Obecnie są przechowywane w Muzeum Ziemi Chełmskiej. Prace prowadzone były także w leśnictwie Pańska Dolina i w kompleksie Stryjów. Tam także odkryto wiele kurhanów, które miały około dwóch i pół metra wysokości a podstawa wynosiła około dwudziestu metrów. Również w Uroczysku Maszów w leśnictwie Gorzków archeolodzy prowadzili prace.

Leśnicy - strażnicy nie tylko przyrody

Leśnicy to także strażnicy kultury i przeszłości krasnostawskiej ziemi. Wspomniane kurhany zachowały się tylko dzięki temu, że teren ten porasta las. Wyłączyliśmy go z gospodarki leśnej, nie była prowadzona tu działalność rolnicza dlatego te kurhany zachowały się w takim stanie i w takiej ilości. Przypuszczamy, że tych kurhanów w regionie mogło być więcej ale tam gdzie jest zabudowa i działalność rolnicza nie zachowały się żadne ślady – podkreśla Mirosław Szewczyk. Ilość pochówków świadczy, że w okolicy musiała znajdować się spora osada. Prawdopodobnie była za pobliską rzeką Żółkiew. Ludy te lokalizowały cmentarzyska po drugiej stronie naturalnego obiektu przyrodniczego w tym przypadku rzeki. Chciano oddzielić sacrum od

(fot.: Ł. Kot)

profanum. Być może wierzone że rzeka będzie naturalną zaporą dla duchów przodków.

Udostępnienie dla turystów

Dobrze było by udostępnić to miejsce wykorzystując oprawę graficzną w postaci chociażby tablic informacyjnych. Tak by mogli to zobaczyć turyści. W leśnictwie Namule są to kurhany usypane z ziemi dlatego też łatwo ulegają erozji wodnej i wietrznej. Zmniejszają swoją wysokość, rozmywają się. Dzięki temu że teren porośnięty jest drzewostanem, korzenie roślin przytrzymują tą ziemię powodując że kurhany są w dobrej, stabilnej i zwartej formie. Gdyby właśnie wtedy została poprowadzona ścieżka przyrodnicza, wcześniej odpowiednio wytyczona tak by nie doprowadzić do zniszczeń atrakcją mogły by być także liczne wąwozy których jest w okolicy bardzo dużo. Tereny te dostępne są dla turystów ale nie są należycie oznaczone. Leśnictwo Namule jest w tzw. programie Survival'u. Każdy może przenocować w tej okolicy w lesie. Warto wspomnieć, że Nadleśnictwo Krasnystaw oferuje mnóstwo

atrakcji turystycznych, które udostępnia dla ruchu turystycznego m.in. w Rezerwacie „Wodny Dół”, gdzie znajduje się ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna, która została poprowadzona przez najpiękniejsze wąwozy lessowe. Jest tam ciekawa roślinność znajdująca się pod ochroną. Można tam odpocząć i pooddychać świeżym powietrzem.

Dalsze badania

Badania archeologiczne kurhanów w leśnictwie Namule nie zakończyły się jeszcze. Prowadzone są pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W obecnej chwili do Rejestru Zabytków wpisanych jest pięć stanowisk archeologicznych. Takie badania są bardzo dokładne. Prowadzone są przez wykwalifikowaną kadrę, która potrafi penetrować teren za pomocą specjalnych przyrządów, łopatek, pędzelków. Skrupulatnie każdy centymetr ziemi jest przeczesywany – podkreśla Monika Krysiak, starszy specjalista Służby Leśnej w Nadleśnictwie Krasnystaw.

(fot.: Ł. Kot)

Pielgrzymi podążają na Jasną Górę

2 sierpnia na pątniczy szlak wyruszyła 41. Piesza Pielgrzymka Zamojsko-Lubaczowska na Jasną Górę. Uczestnicy niosą na tron Maryi swoje, a także powierzone im intencje.

Pielgrzymi w Szczepieszyne (fot.: pielgrzymka.info)

Mieszkańcy Zamościa, Hrubieszowa, Tomaszowa Lubelskiego oraz Lubaczowa w drugi dzień sierpnia podjęli trud pielgrzymowania. Dwa dni później dołączą do nich pątnicy z Biłgoraja.

Co roku wiele osób rezygnuje z wypoczynku, aby podczas urlopu czy szkolnych wakacji przez niecałe dwa tygodnie uczestniczyć w rekolekcjach w drodze. Jest to czas poświęcony na modlitwę, spotkanie z Bogiem, ale również z drugim

człowiekiem. Czas sprawdzenia siebie na poziomie duchowym, a także fizycznym.

W dzisiejszych czasach pójście na pielgrzymkę wywołuje zakłócenie i niezrozumienie. Często lubimy założyć tzw. wygodne kapcie. Zdjęcia udostępnione na mediach społecznościowych z ciepłych zakątków świata są polubione, a te z pielgrzymiego szlaku często wyśmiewane.

Oczywiście nie chodzi tu o krytykowanie wypoczynku, który też jest bardzo potrzebny dla naszego organizmu, ale o zrozumienie osób, które ten okres chcą poświęcić na rekolekcje. Pielgrzymka to czas na modlitwę, ale też poznanie nowych osób, Postawienie czyjegoś dobra nad dobro własne. To podczas rekolekcji w drodze możemy przekonać się jak ważne jest wyciągnięcie pomocnej dłoni w stronę drugiego człowieka oraz jak wzruszające jest otrzymanie bezinteresownej pomocy. Na pielgrzymim szlaku powstają relacje, które często przeradzają się w prawdziwą przyjaźń. Najważniejsza z nich to ta z Bogiem i Maryją. To właśnie podczas rekolekcji w drodze nasza miłość do Niech staje się mocniejsza. Namacalnie możemy doznać działania

Pielgrzymi grupy św. Wojciecha (ziemia hrubieszowska) (fot.: pielgrzymka.info)

Pana Boga, który w ten szczególny ukazuje się w drugim człowieku.

Jest to również ważny czas dla nas, kiedy możemy rozważyć

swoje intencje i umocnić swoją wiarę.

Anna Janczyk

Wieczorny apel (fot.: pielgrzymka.info)

R E K L A M A

AKADEMIA ZAMOJSKA

Dołącz do nas!

Dodatkowo oferujemy
**ponad 30 kierunków
studiów podyplomowych
oraz
studia pomostowe
na kierunku położnictwo**

www.akademiazamojska.edu.pl

	I stopnia	II stopnia	jednolite magisterskie
Bezpieczeństwo narodowe	✓	✓	
Filologia angielska	✓		
Finanse i rachunkowość	✓	✓	
Informatyka (inż.)	✓		
Logistyka (inż.)	✓		
Mechanika i budowa maszyn	✓		
Pedagogika	✓	✓	
Pielęgniarstwo	✓	✓	
Położnictwo	✓	✓	
Prawo			✓
Rynek sztuki i zarządzanie w kulturze	✓	✓	
Turystyka i rekreacja	✓		
Fizjoterapia*			✓
Ratownictwo medyczne*	✓		

*kierunek zostanie uruchomiony po uzyskaniu zgody MEiN

Sztolnie w Senderkach

Miejscowość Senderki znajduje się pomiędzy Krasnobrodem a Józefowem na krawędź Roztocza Środkowego. Jest bardzo blisko lokalnego wzniesienia o wysokości 620 m n.p.m. zwanego przez miejscowych Górą Hołda.

Z Arturem Moskałem - podlesniczym w Leśnictwie Debry w Nadleśnictwie Zwierzyniec rozmawia Łukasz Kot

Skąd pochodzi nazwa „Senderki”?

Nazwa pochodzi prawdopodobnie od nazwiska jednego z niemieckich osadników, który znalazł się na tym terenie. Jest jeszcze inna wersja, która mówi o tym, że nazwa miejscowości może pochodzić od tego, że górnicy, którzy pracowali w miejscowych sztolniach przykrywali się derkami, którymi wcześniej okrywano również konie. Stąd połączenie słów „sen” i „derki”, czyli „sen na derkach”, Senderki. Skłaniałbym się raczej do tej pierwszej wersji.

Skąd się wzięły w tym miejscu sztolnie? Czyżby występowały tu wyjątkowe warunki geologiczne?

Roztocze jest znane z tego, że występują na jego terenie liczne kamieniołomy. Mamy takie w Majdanie Nepryskim, w miejscowości Nowiny, w Siedliskach, w Józefowie i w Krasnobrodzie. Są to jednak kamieniołomy, które widzimy, natomiast eksploatacja złóż geologicznych w Senderkach była podziemna, górnicza i odbywała się w poziomych korytarzach drążonych w zboczu wzniesienia, o którym wcześniej wspominałem. Wiązało się to z tym, że występują tutaj

dobrej jakości wapienie i piaskowce, które miejscowa ludność wykorzystywała do celów budowlanych. Później po odkryciu tego że kamień z miejscowości Senderki ma specjalne właściwości, zaczęto go wykorzystywać również do produkcji kamieni młyńskich i browarnych.

Kto tym się zajmował i kiedy tak naprawdę ta eksploatacja się rozpoczęła?

Niektóre źródła mówią już o wieku XVI. Większość jednak przywołuje wiek XVIII jako początek eksploatacji. Kamień ten wydobywano tutaj właściwie przez dwa stulecia, zaniechano tego po II Wojnie Światowej. Co do eksploatacji była to praca ręczna. Nie było nowoczesnej technologii, którą dysponujemy dzisiaj. Górnicy drążyli swoje chodniki ręcznie przy użyciu prostych narzędzi, takich jak kilofy, młoty, dłuta, łomy i w ten sposób powstawały podziemne chodniki, których szerokość, wysokość i długość były zależne od tego jak wyglądały złoża akurat w tej części wzniesienia. Niektórzy mówią, że chodniki sztolni mogły dochodzić nawet do kilometra długości w co wątpię. Ten mikroklimat, zapylenie i wilgotność chyba nie pozwalałyby na tak głębokie drążenie. Natomiast kilkudziesięciometrowe chodniki do dzisiaj są możliwe do zbadania. To były bardzo trudne warunki, bez oświetlenia i bez wentylacji.

Co wiemy na temat samych górników, którzy wydobywali ten kamień. Czy byli to miejscowi, czy też przyjezdni? Musieli mieć na pewno wiedzę związaną z wydobywaniem, czy też zdawali się na własny instynkt?

Nie ma na ten temat zbyt wielu informacji. Najczęściej samymi górnikami byli właściciele gruntu, na którym znajdowały się „jamy”, bo tak w miejscowym języku nazywano sztolnie, a to ze względu na to jak wyglądały same wejścia do nich. Natomiast przebieg złoża wskazywał gdzie mamy dobry kamień, a gdzie ten kamień się kończy, i w którą stronę ma podążać ten chodnik. Te chodniki nie były proste, często się rozgałęziały. Człowiek który kopał, podążał za tym kamieniem, którego wydobywania oczekiwał, czyli za twardym wapieniem, lub za piaskowcem.

Wspomnieliśmy, że wydobywano materiały, z których wytwarzano kamienie młyńskie i browarne. Były to bloki skalne, a ich obróbka odbywała się na zewnątrz?

Tak to właśnie było. Drążono chodnik, kamień łamano przy użyciu narzędzi ręcznych, odkuwano większe lub mniejsze bloki skalne. Zależy jak się udało. Dalsza obróbka odbywała się już po wydobywaniu na powierzchnię. Ta skała w różny sposób pękała i te bloki były różnej wielkości. Wydobywano duże na kamienie przemysłowe właśnie do młyna, czy do browaru, ale wykorzystywano też również mniejszych rozmiarów na żarna domowe. Trafiły one pod strzechę do miejscowej ludności.

Jak wielkie było zapotrzebowanie na takie kamienie? Czy ten ośrodek był sławny, znany i prężny na Roztoczu? Czy też te produkty były kupowane przez przedstawicieli innych regionów?

Okazuje się, że zapotrzebowanie było dość duże i to wydobywanie kamienia po I wojnie światowej odbywało się właściwie na skalę przemysłową. Austriacy zbudowali kolejkę wąskotorową która łączyła dzisiejszą miejscowość Potok Senderki, dawniej

(fot.: Ł. Kot)

Senderki linią Rejowiec - Rawa Ruska. To też może świadczyć o tym, że ten kamień był sławny w okolicy i w Polsce. Miał rzeczywiście unikalne cechy. Był to co prawda piaskowiec, ale nie ten który znamy chociażby z Józefowa. Lepiej piaskowca z Senderek była krzemionka, więc był twardy, musiał wytrzymać w żarach które się obracały i miały zboże. To musiał być kamień bardzo twardy, wytrzymały, który nie mógł ulegać szybkiemu ścieraniu, stąd rozwój wsi Potok Senderki. W czasach świetności między I a II wojną światową wieś liczyła ponad trzysta mieszkańców. Znajdowała się tam szkoła, tartak i karczma. Wiele zapisów w historycznych księgach świadczy o tym, że z roku na rok miejscowość się rozwijała. II wojna światowa spowodowała, że wieś ta całkowicie zmieniła swoje oblicze.

Dzisiaj na terenie gdzie znajdują się sztolnie jest las. Czy ówczesnie także tam rósł czy też był jakas przeszkodą dla górników tam pracujących?

Cieężko jest stwierdzić jak mogła wyglądać przeszłość tych terenów. Wiem, że w czasie I wojny światowej teren ten był mocno eksploatowany przez Austriaków i nie tylko pod względem wydobywania kamienia twardych, ale również bardzo dobrego wapienia, który był wykorzystywany do budowy dróg. To były kopalnie odkrywkowe i ten teren na pewno był wylesiony.

Dzisiejszy piękny las który tam teraz rośnie ma właśnie około 100 lat.

Co teraz znajduje się w tym miejscu? Turyści którzy przyjeżdżają na pewno mogą spotkać się ze specjalnym oznakowaniem. Są tablice informacyjne. Jest poprowadzona tamtędy także ścieżka.

Przez teren, na którym znajdują się sztolnie będące w zarządzie Nadleśnictwa Zwierzyniec przebiegają dwa szlaki. Jednym jest ścieżka edukacyjno-przyrodnicza Senderki, która rozpoczyna się od parkingu przy drodze Józefów-Zwierzyniec. Wiedzie ona do miejscowości Potok Senderki i jest oznakowana. Prowadzi przez różnorodne typy lasu i jest zakończona małą wiatką, gdzie można odpocząć. W tych okolicach przebiega również i łączy się ze ścieżką o której wspominałem szlak oznakowany na niebiesko. Jest to szlak „Centralny”. Wyznaczone są tam ścieżki przez najbardziej atrakcyjne miejsca wokół sztolni. Musimy pamiętać, że wejście do sztolni na terenie Nadleśnictwa Zwierzyniec jest zakazane ze względów bezpieczeństwa. Dawne chodniki były podpierane stemplami drewnianymi i głazami, które nie nadawały się do wydobywania ze względu na swój rozmiar. Część chodników została zawalona, a część grozi zawaleniem, więc wejście do sztolni jest wykluczone.

(fot.: Ł. Kot)

To jest Obszar Natura 2000.

To prawda. Teren sztolni nie tylko w zarządzie Nadleśnictwa Zwierzyniec, ale również na gruntach prywatnych został objęty jedną z form ochrony przyrody. Jest to Obszar Natura 2000 pn. „Sztolnie Senderki”. To obszar specjalnej ochrony siedlisk. Został stworzony szczególnie ze względu na dziewięć gatunków nietoperzy, które tutaj bytują, z czego cztery to gatunki objęte szczególną ochroną UE, bo są skrajnie zagrożone wyginięciem.

Jak to się stało, że sztolnie w Senderkach straciły swoje znaczenie?

Miejscowość w czasie II wojny światowej wyludniła się. Po jej zakończeniu pojawiły się możliwości wykorzystania innych materiałów na żarna, nie musiał to być kamień ręcznie wydobywany. Niektóre źródła mówią też o tym że w tej miejscowości w roku 1950 doszło do dużego pożaru, gdzie większość wsi uległa spaleni. Osadnicy opuścili te tereny. Te dwie rzeczy złożyły się na to, że praktycznie zaprzestano wydobywania kamienia na tym terenie.

Powróćmy do wspomnianej II wojny światowej. Czy**sztolnie też były wykorzystywane przez żołnierzy AK, a może były swego rodzaju schronami dla okolicznej ludności?**

Tak, to też jest bardzo ciekawy wątek, przywoływany w wielu publikacjach. Tutaj w jednej ze sztolni prawdopodobnie ukryty został zrzut aliancki, który pochodził z zrzutowiska „Hipopotam” zlokalizowanego przy miejscowości Florianka. Ta sztolnia później została zawalona i zarazem zabezpieczona, żeby chronić amunicję i broń, która została tam zmagazynowana. Ta informacja nie jest potwierdzona. Trudno dostępne wejścia, lokalizacje w zadrzewionym terenie stanowiły podczas wojny schron dla ludności cywilnej oraz dla żołnierzy.

Czy jest pomysł, by w przyszłości również jedną z najlepiej zachowanych sztolni, udostępnić tak, by każdy mógł wejść, zobaczyć, jak wyglądał proces jej eksploatacji i jakimi narzędziami to czyniono?

Takie plany były. Ponad piętnaście lat temu prowadzone były badania georadarem żeby stwierdzić jak przebiegały korytarze sztolni i jak wygląda kamień w którym były drążone. Okazało się to trudne do

wykonania. Plany zostały zarzucone i prawdopodobnie nigdy nie dojdzie do udostępnienia sztolni. Cały czas mamy na uwadze względy bezpieczeństwa, które nie pozwalają na bezpieczne wejście i poruszanie się po korytarzach takich sztolni. Natomiast w internecie można znaleźć wiele zdjęć, które zostały zrobione przez ryzykujących śmiałków i obrazujących widok korytarzy. Z kolei w miejscowości Józefów jest punkt geoturystyczny gdzie można się zapoznać z historią kamieniarstwa i dziejami tych sztolni.

Czy sztolnie w Senderkach cieszą się zainteresowaniem turystów?

AM - Coraz więcej turystów interesuje się takimi ciekawostkami, które czasem znajdują się poza głównymi szlakami turystycznym. Dwadzieścia lat temu po raz pierwszy spotkałem się z tematyką sztolni i właściwie wtedy nikt o nich za bardzo nie mówił, nie słyszał. Przygotowując się do naszej rozmowy zerknąłem do internetu wpisując hasło „Sztolnie Senderki” i okazało się, że jest wiele wpisów osób które te sztolnie odwiedziło i w nich nawet było. To jest coraz częstszy i coraz lepiej opisywany temat.

Czy w miejscowości Senderki, czy też w okolicznych miejscowościach jeszcze żyją potomkowie tych górników, którzy zajmowali się pozyskiwaniem kamienia?

Nie, dzisiaj już takich osób tutaj się nie spotyka. Nie mam wiedzy na ten temat. Natomiast dwadzieścia lat temu w jednej z miejscowości był taki wiekowy Pan, który o sztolniach opowiadał i miał wiedzę na temat tego jak wyglądała ta eksploatacja. Miał zachowane jeszcze pewne narzędzia. Był małym chłopcem kiedy to wydobywanie jeszcze trwało ale sam w tym wydobywaniu nie uczestniczył.

Zapraszamy do zwiedzenia sztolni w Senderkach!

Tak, oczywiście. Zapraszamy do lasu o każdej porze roku. Przygotowaliśmy dla Państwa parking przy drodze Józefów-Zwierzyniec, gdzie można bezpiecznie pozostawić samochód i później trasą naszej ścieżki przespacerować się trzy i pół kilometra do miejsca gdzie znajdują się sztolnie. Można też dotrzeć do miejscowości Potok Senderki i tam już podążać specjalną ścieżką obok dawnych „jam”.

Łukasz Kot*(fot.: Ł. Kot)*

Drodzy Przyjaciele Katolickiego Radia Zamość!

Katolickie Radio Zamość jest powołane do służby. Służy przede wszystkim słuchaczom informacjami, reportażami, modlitwą, katechezą, audycjami, transmisjami i dobrym słowem, ale też pełni różnorakie funkcje promocyjne i edukacyjne. 2023 rok, to czas wielkich wyzwań także dla naszej Rozgłośni. Planujemy poszerzać tematykę poruszaną na falach naszego Radia, wprowadzać nowe, ciekawe audycje, angażować kapłanów naszej diecezji, samorządowców oraz ludzi świeckich do ścisłej współpracy, by działalność Rozgłośni zawsze przynosiła obfite owoce. Nieustannie poprawiamy warunki techniczne, a także uzupełniamy studio radiowe, by jakość emisji była na najwyższym poziomie. Chcemy się z Wami dzielić tym, co ważne i być obecni w Waszych domach zarówno w chwilach trudnych, takich jak pandemia, jak i tych radosnych. Katolickie Radio Zamość wspierane jest przez Was zarówno przez modlitwę jak i poprzez dobrowolne wpłaty, dzięki czemu działalność Rozgłośni może być nadal prowadzona niezależnie od innych

stacji radiowych. O każdym z Was pamiętamy w codziennej modlitwie, a także w audycji Złota Księga Dobrodziejów Radia. Dzięki Wam możemy nadal się rozwijać i dzielić tym, co wartościowe. Aby ta działalność mogła być jak najbardziej owocna chcielibyśmy zaprosić Was do wspierania naszej rozgłośni poprzez:

HONOROWY COMIESIĘCZNY „ABONAMENT”

Ustaw stałe zlecenie przelewu: KATOLICKIE RADIO ZAMOŚĆ ul. Hetmana J. Zamoyskiego 1, 22-400 Zamość nr konta: PKO BP o/Zamość 15 1020 5356 0000 1202 0005 1912 (z dopiskiem: darowizna na KRZ)

FORMULARZ WPŁATY

1. Wypełnij brakujące pola (imię, nazwisko, adres, kwota)
2. Oderwij formularz
3. Wpłać wybraną kwotę w oddziale banku lub na poczcie

Wierzmy, że dzięki Państwa zaangażowaniu i pomocy będziemy mogli jeszcze dynamiczniej rozwijać Katolickie Radio Zamość oraz z Dobrą Nowiną docierać do wszystkich domów naszej Diecezji. Za każdą pomoc, modlitwę i dobre słowo już dzisiaj serdecznie dziękujemy!

ks. Sylwester Zwolak
Dyrektor Katolickiego Radia Zamość

KATOLICKIE RADIO ZAMOŚĆ	
UL. H. J. ZAMOYSKIEGO 1, 22-400 ZAMOŚĆ	
nr rachunku odbiorcy 1 5 1 0 2 0 5 3 5 6 0 0 0 0 1 2 0 2 0 0 0 5 1 9 1 2	
nr rachunku zleceniodawcy (polecenie przelewu) / kwota słownie (wpłata gotówkowa)	
nazwa zleceniodawcy	
nazwa zleceniodawcy cd.	
tytułem	
tytułem cd.	
/ R G / OFIARA NA KRZ	
Oplata	
pieczęć, data i podpis(y) zleceniodawcy	

Z życia kościoła

Wczasorekolekcje dla osób z niepełnosprawnościami

W dniach 15-25 lipca bieżącego roku w Krasnobrodzie odbyły się wczasorekolekcje dla osób z niepełnosprawnościami współorganizowane przez Caritas Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej. Zarówno dla uczestników, jak i wolontariuszy był to czas wypoczynku, zdobywania nowych doświadczeń oraz jednoczenia z Bogiem.

Pierwszy dzień wczasorekolekcji rozpoczął się od integracji, która trwała do wieczora. Dzięki temu każdy miał możliwość zapoznania się i nawiązania relacji z innymi osobami. W kolejnych dniach dla uczestników przygotowanie były liczne atrakcje. Niedzielnym popołudniem wspólnie zebraliśmy się na śpiewaniu pieśni ludowych razem z naszym gościem - Anią. Wieczorem natomiast repertuar zmieniliśmy na piosenki religijne, a do śpiewu dołączył taniec. Kolejnego dnia miały odbyć się warsztaty przeprowadzone przez jednego z uczestników wczasorekolekcji, ale ze względu na nagłą zmianę pogody i silny wiatr, musiały zostać przełożone. Jednak pomimo tego nikt się nie nudził, gdyż był to idealny czas na odpoczynek lub kawę/herbatę z wolontariuszami.

We wtorek odwiedziła nas Roztoczańska Spółdzielnia Socjalna „Warto”, która w ramach swojej pracowni ceramicznej przeprowadziła warsztaty z lepienia z gliny. Wszyscy uczestnicy mogli zrobić własne serduszek, które wypalone i oszkliwione, wróciło do nich ostatniego dnia

Uczestnicy wczasorekolekcji (fot.: A. Łasocha)

wczasorekolekcji.

W środę w ośrodku wypoczynkowym „U Buzunów” zawitali kolejni goście, dzięki którym każdy miał okazję nauczyć się pleść wianki. Nie zabrakło przy tym dobrej zabawy. Potem również odbyły się warsztaty malarskie. Potem był czas na

odpoczynek przed kolejnym dniem pełnym nowych atrakcji. Już z samego rana wszyscy zgromadzili się na wspólnym śpiewaniu. Następnie ponowiona została próba przeprowadzenia warsztatów przez uczestnika wczasorekolekcji. Tym razem skutecznie, przez co stare gazety, zamiast zostać wyrzucone, zamieniły się w bukiet pięknych róż. Następnie wszyscy udali się do sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Krasnobrodzie na wspólną adorację i Eucharystię, po której uczestnicy wraz ze swoimi uczestnikami, korzystając z ładnej pogody, udali się na lody. Oczywiście i tego dnia nie zabrakło gości, gdyż wieczorem odwiedzili nas uczniowie z Sobotniej Szkoły Języka Polskiego w Żółkwi, którzy wykonali kilka piosenek zarówno w swoim języku ojczystym, jak i w języku polskim.

Piątek był intensywnym dniem, rozpoczętym przez wolontariuszy o godzinie 4:00 rano wyjściem na wschód słońca. Nie mogli oni jednak liczyć na nadrobienie zarwanej nocy w ciągu dnia, ponieważ całe

przedpołudnie spędzili wraz z uczestnikami nad pobliskim Zalewem, a następnie słuchali koncertu zespołu „Krajka”, który odwiedził ich w ośrodku. Wraz ze swoimi gośćmi spędzili wspaniałe popołudnie. Wieczór był czasem przeżywania męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa podczas rozważania stacji Drogi Krzyżowej na Krasnobrodzkiej Kalwarii.

Wczasorekolekcje były też okazją do zwiedzania innych

roztoczańskich miejsc, dlatego kolejny dzień uczestnicy i wolontariusze spędzili prawie w całości w Górecku Kościelnym. Udali się tam w celu modlitwy za założyciela wczasorekolekcji w naszej diecezji – śp. ks. Stanisława Michała Budzyńskiego. W tym roku przypadałaby jego 50-ta rocznica święceń kapłańskich, dlatego w tym dniu odprawiono za niego Mszę świętą oraz zapalono znicze na jego grobie. W drodze powrotnej uczestnicy i wolontariusze pokłonili się Matce Bożej Krasnobrodzkiej w kapliczce na wodzie.

Niedziela była dniem odpoczynku zakończonym ogniskiem i śpiewaniem utworów biesiadnych.

W poniedziałek był czasem na pożegnanie, ostatnią rozmowę z przyjaciółmi, z którymi spędziło się ostatnie 10 dni. Zwieńczyło to pożegnalne ognisko, na którym wręczono drobne upominki i pamiątkowe koszulki. Pomimo bogatego planu każdy dzień posiadał stałe punkty: wspólne posiłki, poranną modlitwę o godzinie 10:00, Koronkę do Miłosierdzia Bożego o godzinie 15:00 oraz codzienną adorację i Eucharystię o 17:30.

Aleksandra Łasocha
wolontariusz

Warsztaty z lepienia gliny (fot.: K. Król)

Wieczorne spotkanie (fot.: A. Łasocha)

Sierpień w Zamościu

Jaki pierwszy, drugi, trzeci, taki cały sierpień leci. Kiedy sierpień następuje, resztki zboża koszą, albo sierpem dożynają i przepiórki płoszą.

Mimo, że to jeszcze lato, to w przyrodzie można zauważyć pojawiające się oznaki zwolna nadchodzącej jesieni. Z pól znikają łany zbóż, a pod koniec tego miesiąca odlatują bociany.

Pogoda w sierpniu nadal sprzyja przebywaniu i wypoczynkowi na wolnym powietrzu. W sierpniu w Zamościu i jego okolicach jest najwięcej słonecznych dni

i jednocześnie najmniej dni z całkowitym zachmurzeniem. Dni są jeszcze dość długie. W pierwszym dniu sierpnia Słońce góruje nad horyzontem przez 15 godzin i 20 minut, a w ostatnim długość dnia wynosi 13 godzin i 38 minut.

W sierpniu, zwłaszcza w pierwszej dekadzie występują

warunki, które w literaturze meteorologicznej określa się jako komfortowe. Statystycznie rzecz biorąc w tym okresie występuje najmniej opadów w ciągu roku, notuje się dość wysokie wartości temperatury powietrza i optymalne dla organizmu wartości wilgotności powietrza.

W latach 1976-2020 w Zamościu, w sierpniu średnia temperatura powietrza wynosiła 18,1°C. Najzimniejszy był sierpień w 1976 r., kiedy to średnia temperatura wynosiła tylko 14,3°C, a najcieplejszy w 2015 r. 21,7°C.

Podobnie jak w poprzednich miesiącach, również w sierpniu, z roku na rok obserwujemy wzrost temperatury powietrza. W porównaniu do lat 70. ubiegłego wieku temperatura powietrza w sierpniu w XXI wieku wzrosła o blisko 5°C.

W sierpniu obserwujemy także zmiany wielkości sum opadów atmosferycznych.

Na wykresie zjawisko to przypomina opadającą sinusoidę. Na przestrzeni analizowanych lat najbardziej obfity w opady był sierpień w 1996 r. wówczas spadło 182,0 mm deszczu, a najsuchszy sierpień w 2015 r., w którym spadło tylko 4,6 mm. Średnia suma opadów w sierpniu wynosiła 60,0 mm.

Wysokie wartości temperatury powietrza i małe sumy opadów atmosferycznych sprzyjają częstemu w tym okresie pojawianiu się suszy, która niestety, co potwierdzają długoletnie obserwacje, każdego roku się pogłębia.

**Dr hab. Andrzej Samborski
prof. A.Z.**

IX Sportowy Piknik z Myślą o Misjonarzach w Posadowie

Dzieła Misyjne Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej oraz Stowarzyszenie Miłośników Grodu Posadów po raz 9 zorganizowały Rodzinny Sportowy Piknik z Myślą o Misjonarzach w Grodzie Posadów.

W niedzielę 9 lipca w Grodzie Posadów (parafia Rzeplin) po raz kolejny zorganizowano piknik mający na celu wsparcie polskich misjonarzy rozrzuconych po całym świecie. Aby dostać się do grodu wystarczyło wykupić cegielkę, która przeznaczona została na pomoc misyjną. Dla uczestników przygotowano

liczne atrakcje: występy artystyczne, zagrodę z alpakami, loterię z nagrodami, zawody w tenisie stołowym, łucznicztwie, łowieniu ryb, a nawet budowania zamków z piasku. Za drobną opłatą można było spróbować lokalnych przysmaków przygotowanych przez Koło Gospodyń Wiejskich z Posadowa.

Głównym organizatorem wydarzenia jest dyrektor Papieskich Dzieł Misyjnych naszej diecezji ksiądz Andrzej Łuszcz - *Jesteśmy bardzo szczęśliwi, ponieważ w tą inicjatywę włącza się wiele osób. Nie sztuką jest mieć, sztuką jest coś komuś przekazać, zasmakować w dawaniu. Tutaj to się dzieje. Osoby, które kupują cegielkę wpisują się na stałe w cel misyjny.*

W czasie pikniku można było dowiedzieć się wielu ciekawostek nie tylko o historii Grodu Posadów, ale przede wszystkim o misjach, o tym co najbardziej zapada w pamięć i serce opowiedział ksiądz Mariusz Skakuj, dyrektor Katolickiej Szkoły Podstawowej im. św. Ojca Pio w Zamościu oraz twórca i koordynator akcji Misja Afryka.

W Posadowie obecny był również Biskup Zamojsko-Lubaczowski Marian Rojek, który po raz kolejny objął wydarzenie

patronatem honorowym. Swoim patronatem objęli wydarzenie także: Beata Mazurek poseł do Parlamentu Europejskiego

oraz Marcin Romanowski wice-minister sprawiedliwości.

Wioleta Malinowska - Beńko

(fot.: Katolickie Radio Zamość)

(fot.: Katolickie Radio Zamość)

Program Katolickiego Radia Zamość

Poniedziałek		11:40	Złota Księga Dobrodziejów Radia	15:20	Ewangelia dnia	00:20	Złota Księga Dobrodziejów Radia	11:10	Audycje samorządowe
00:00	Bogurodzica	11:50	Boże Słowo	15:25	Złota Księga Dobrodziejów Radia	00:30	Poradnik radiowy	11:35	Złota Księga Dobrodziejów Radia
00:05	Boże Słowo	11:55	Pasterski Głos	15:40	Rozmowa Dnia	01:00	Świat jest ciekawy	11:50	Boże Słowo
00:10	Ewangelia dnia	12:00	Anioł Pański	16:00	Co przyniósł dzień?	03:00	Muzyczne retrospekcje	11:55	Pasterski Głos
00:20	Złota Księga Dobrodziejów Radia	12:05	Wiadomości/ Serwis	17:10	Podwieczorek z Biblią	05:10	Poranny pacierz i Godzinki	12:00	Anioł Pański
00:30	Poradnik radiowy	12:10	sportowy/ Prognoza pogody	18:00	Transmisja nowenny do Matki	05:50	Złota Księga Dobrodziejów Radia	12:05	Wiadomości/ Prognoza pogody
01:00	Muzyczny Przekładaniec	12:20	Piosenka Tygodnia		Bożej Nieustającej Pomocy	06:00	Wiadomości z życia Kościoła	12:10	Piosenka Tygodnia
03:00	Catechesi Tradendae/ Jesteś wyjątkowa/ Misyjne spotkania/ Inżynieria duchowości	12:30	Pomoc ma moc - Audycja Funduszu Sprawiedliwości		Bożej Opatrzności w Zamościu	06:10	Pasterski Głos	12:15	W duchu św. Dominika
		12:40	Wiadomości z życia Kościoła	19:00	Różaniec	06:15	Ewangelia dnia	13:00	Wiadomości/ Prognoza pogody
05:10	Poranny pacierz i Godzinki	12:50	Verbum Ecclesiae	19:30	Złota Księga Dobrodziejów Radia	06:25	Semper Fidelis	13:10	Zamojszczyzna mniej znana/ Podróże dalekie i bliskie
05:50	Złota Księga Dobrodziejów Radia	13:00	Radiowa kuchnia	19:50	Dobranocka	07:00	Wiadomości/ Prognoza pogody	14:00	Wiadomości/ Prognoza pogody
06:10	Pasterski Głos	13:10	Wiadomości/ Prognoza pogody	20:00	Lista Przebojów AMDG	07:20	Patron dnia	14:10	Piosenka Tygodnia
06:15	Ewangelia dnia	14:00	Muzyka do obiadu	21:00	Apel Jasnogórski	07:40	Przegląd portali regionalnych	14:15	Audycja Katolickiego Liceum w Biłgoraju (4 sob.)
06:25	Semper Fidelis	14:10	sportowy/ Prognoza pogody	21:20	Katecheza o liturgii	08:00	Wiadomości/ Radio z kierowcą/ Prognoza pogody	14:40	Patron dnia
06:28	DZIEŃ DOBRY	14:20	Piosenka Tygodnia	21:30	Porozmawiajmy o.../(1 i 3 śr) Pójdź za Mną! (2, 4, 5 śr)	08:10	Piosenka Tygodnia	14:50	Katecheza maryjna
06:30	Transmisja Mszy św. z Sanktuarium MB Szkaplerznej w Tomaszowie.	14:40	Książka na fali	23:00	Co przyniósł dzień?	08:20	Katecheza o duchowości	14:57	Dzienniczek św. siostry Faustyny Kowalskiej
07:00	Wiadomości/ Prognoza pogody	14:50	Patron dnia	23:35	Pomoc ma moc	08:40	Rozmowa dnia	15:00	Koronka do Bożego Miłosierdzia
07:20	Patron dnia	14:57	Katecheza biblijna	23:45	Verbum Ecclesiae	09:00	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody	15:20	Ewangelia dnia
07:40	Przegląd portali regionalnych	15:00	Dzienniczek św. siostry Faustyny Kowalskiej	23:55	Pasterski Głos	09:40	Poradnik radiowy (dietetyka 1 i 3 pt., strażacki 2 pt./ weterynaryjny 4pt.)	15:25	Złota Księga Dobrodziejów Radia
08:00	Wiadomości/ Radio z kierowcą/ Prognoza pogody	15:20	Koronka do Bożego Miłosierdzia	Czwartek				15:40	Kwadrans akademicki
08:10	Piosenka Tygodnia	15:25	Ewangelia dnia	00:00	Bogurodzica			16:00	Wiadomości z życia Kościoła/ Prognoza pogody
08:20	Katecheza o rodzinie		Złota Księga Dobrodziejów Radia	00:05	Boże Słowo	10:00	Wiadomości/ Serwis z przejść granicznych/ Prognoza pogody	16:10	Piosenka Tygodnia
08:40	Rozmowa dnia	15:40	Rozmowa Dnia	00:10	Ewangelia dnia	10:10	Piosenka Tygodnia	16:15	Aktualności Radia Watykańskiego
09:00	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody	16:00	Co przyniósł dzień?	00:20	Złota Księga Dobrodziejów Radia	11:00	Wiadomości/ Serwis drogowy/ Prognoza pogody	16:40	Kwadrans na słowo
09:40	Poradnik radiowy	17:10	W służbie życiu (1 wt)/ Audycja pielgrzymkowa (2 i 4 wt)/ Rodzina ponad wszystko (3 wt)	00:30	Poradnik Radiowy	11:40	Złota Księga Dobrodziejów Radia	17:10	Ekologiczne Podkarpacie (1 i 3 sb.)/ Szkoły z wartościami (2 sb.)/ Młodzi o młodych i dla młodych (4 sb.)
10:00	Wiadomości/ Serwis z przejść granicznych/ Prognoza pogody	17:35	Kwadrans sejmowy (1 i 3 wt)	03:00	Porozmawiajmy o.../ Pójdź za Mną!	11:50	Boże Słowo	18:00	Transmisja Mszy św. z sanktuarium MB Łaskawej w Lubaczowie/ z kościoła pw. Trójcy Przenajświętszej i Narodzenia NMP w Trzuszczanach (1 sb.)
10:10	Piosenka Tygodnia	18:00	Transmisja Mszy św. z zamojskiej katedry	05:10	Poranny pacierz i Godzinki	11:55	Pasterski Głos		
11:00	Wiadomości/ Radio z kierowcą/ Prognoza pogody	19:00	Różaniec	05:50	Złota Księga Dobrodziejów Radia	12:00	Anioł Pański		
11:40	Złota Księga Dobrodziejów Radia	19:30	Złota Księga Dobrodziejów Radia	06:00	Wiadomości z życia Kościoła	12:05	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody		
11:50	Boże Słowo	19:50	Dobranocka	06:10	Pasterski Głos	12:10	Piosenka Tygodnia		
11:55	Pasterski Głos	20:00	Nocna zmiana	06:15	Ewangelia dnia	12:20	Książka na antenie		
12:00	Anioł Pański	21:00	Apel Jasnogórski	06:25	Semper Fidelis	12:30	Wiadomości z życia Kościoła		
12:05	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody	21:20	Katecheza biblijna	06:45	Patron dnia	12:40	Verbum Ecclesiae	19:00	Różaniec
12:10	Piosenka Tygodnia	21:30	Krółuj nam Chryste	07:00	Wiadomości/ Prognoza pogody	12:50	Radiowa kuchnia	19:35	Złota Księga Dobrodziejów Radia
12:20	Książka na antenie	22:40	Książka na antenie	07:10	Transmisja Mszy św. z Watykanu	13:00	Wiadomości/ Prognoza pogody	19:50	Dobranocka
12:30	Wiadomości z życia Kościoła	23:00	Co przyniósł dzień?	08:00	Wiadomości/ Radio z kierowcą/ Prognoza pogody	13:10	Muzyka do obiadu	20:00	Roztoczańska Lista Przebojów Ludowych
12:40	Verbum Ecclesiae	23:35	Pomoc ma moc	08:10	Piosenka Tygodnia	14:00	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody	21:00	Apel Jasnogórski
12:50	Radiowa kuchnia	23:45	Verbum Ecclesiae	08:20	Katecheza o kapłaństwie	14:10	Piosenka Tygodnia	21:20	Katecheza maryjna
13:00	Wiadomości/ Prognoza pogody	23:55	Pasterski Głos	08:40	Rozmowa dnia	14:20	Zapowiedzi sportowe	21:30	Music Box
13:10	Niedziela Radiowa (powtórka)	Środa		09:00	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody	14:40	Patron dnia	23:55	Pasterski Głos
14:00	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody	00:00	Bogurodzica	09:40	Poradnik radiowy	14:50	Katecheza o duchowieństwie	Niedziela	
14:10	Piosenka Tygodnia	00:05	Boże Słowo	10:00	Wiadomości/ Serwis z przejść granicznych/ Prognoza pogody	14:57	Dzienniczek św. siostry Faustyny Kowalskiej	00:00	Bogurodzica
14:20	Projekt Pro-Life	00:10	Ewangelia dnia	10:10	Piosenka Tygodnia	15:00	Koronka do Bożego Miłosierdzia	00:10	Złota Księga Dobrodziejów Radia
14:40	Patron dnia	00:20	Złota Księga Dobrodziejów Radia	11:00	Wiadomości/ Radio z kierowcą/ Prognoza pogody	15:20	Ewangelia dnia	03:00	Music Box
14:50	Katecheza o rodzinie	00:30	Poradnik radiowy	11:40	Złota Księga Dobrodziejów Radia	15:40	Rozmowa dnia	05:10	Pacierz i Godzinki
14:57	Dzienniczek św. siostry Faustyny Kowalskiej	01:00	Nocna zmiana	11:50	Boże Słowo	16:00	Co przyniósł dzień?	05:50	Złota Księga Dobrodziejów Radia
15:00	Koronka do Bożego Miłosierdzia	03:00	Krółuj nam Chryste	11:55	Pasterski Głos	17:10	Lasy na Kresach	06:05	Pasterski Głos
15:20	Ewangelia dnia	05:10	Poranny pacierz i Godzinki	12:00	Anioł Pański	17:40	Leśny Flesz	06:15	Księga (Radio Warszawa)
15:25	Złota Księga Dobrodziejów Radia	05:50	Złota Księga Dobrodziejów Radia	12:05	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody	18:00	Transmisja Mszy św. z kościoła pw. św. Jana Chrzciela w Lipsku k. Zamościa (1 pt.)/ z sanktuarium w Nabrożu	06:50	Katacheza niedzielna
15:40	Rozmowa dnia	06:00	Wiadomości z życia Kościoła	12:10	Piosenka Tygodnia	19:00	Koronka do Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa	07:00	Transmisja Mszy Świętej z sanktuarium Nawiedzenia NMP w Krasnobrodzie
16:00	Co przyniósł dzień?	06:10	Pasterski Głos	12:20	Pomoc ma moc			08:10	Piosenka Tygodnia
17:10	Zjednoczeni w Duchu	06:15	Ewangelia dnia	12:30	Wiadomości z życia Kościoła	20:00	Siloe	08:20	Katecheza o fundamentach wiary
18:00	Transmisja Mszy św. z kościoła MBKP w Zamościu	06:25	Semper Fidelis	12:40	Verbum Ecclesiae	21:00	Apel Jasnogórski	08:40	Patron dnia
19:00	Różaniec	06:30	Transmisja Mszy św. z kościoła pw. św. Jana Pawła II w Biłgoraju	12:50	Radiowa kuchnia	21:20	Katecheza o duchowości	09:00	Podwieczorek z Biblią
19:30	Złota Księga Dobrodziejów Radia	07:00	Wiadomości/ Prognoza pogody	13:00	Wiadomości/ Prognoza pogody	21:30	Styczniowi Bohaterowie (1 pt.)	10:00	W duchu św. Dominika
19:50	Dobranocka	07:20	Patron dnia	13:10	Muzyka do obiadu		Ludzie z pasją (3 pt.) / Exodus Młodych (4 pt.)	11:10	Rozmowa Tygodnia
20:00	Misja specjalna	07:40	Przegląd portali regionalnych	14:00	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody	22:40	Książka na antenie	11:50	Pasterski Głos
21:00	Apel Jasnogórski	08:00	Wiadomości/ Radio z kierowcą/ Prognoza pogody	14:10	Piosenka Tygodnia	23:00	Co przyniósł dzień?	11:55	Anioł Pański
21:20	Katecheza o rodzinie	08:10	Piosenka Tygodnia	14:20	Zapowiedzi diecezjalne	23:45	Verbum Ecclesiae	12:00	Transmisja Mszy św.
21:30	Audycje samorządowe	08:20	Katecheza o liturgii	14:40	Patron dnia	23:55	Pasterski Głos	13:15	Semper fidelis
23:00	Co przyniósł dzień?	08:40	Rozmowa dnia	14:50	Katecheza o kapłaństwie	Sobota		13:10	Katacheza niedzielna
23:45	Verbum Ecclesiae	09:00	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody	14:57	Dzienniczek św. siostry Faustyny Kowalskiej	00:00	Bogurodzica	13:30	Muzyczny przekładaniec
23:55	Pasterski Głos	09:40	Poradnik radiowy	15:00	Koronka do Bożego Miłosierdzia	00:05	Boże Słowo	14:45	Patron dnia
Wtorek		09:50	Wiadomości/ Serwis z przejść granicznych/ Prognoza pogody	15:20	Ewangelia dnia	00:10	Ewangelia dnia	14:50	Katecheza o fundamentach wiary
00:00	Bogurodzica	10:00	Piosenka Tygodnia	15:25	Złota Księga Dobrodziejów Radia	00:20	Złota Księga Dobrodziejów Radia	14:57	Dzienniczek św. siostry Faustyny Kowalskiej
00:05	Boże Słowo	10:10	Wiadomości/ Radio z kierowcą/ Prognoza pogody	15:40	Rozmowa Dnia	00:30	Poradnik radiowy	15:00	Koronka do Bożego Miłosierdzia
00:10	Ewangelia dnia	11:00	Wiadomości/ Radio z kierowcą/ Prognoza pogody	16:00	Co przyniósł dzień?	01:00	Siloe	15:20	Złota Księga Dobrodziejów Radia
00:20	Złota Księga Dobrodziejów Radia	11:40	Złota Księga Dobrodziejów Radia	17:10	Zamojszczyzna mniej znana/ Podróże dalekie i bliskie	03:00	Styczniowi Bohaterowie/ Ludzie z pasją/ Exodus Młodych	15:40	Koncert zyczeń
00:30	Poradnik radiowy	11:50	Boże Słowo	18:00	Transmisja Mszy św. z kościoła pw. św. Brata Alberta w Zamościu/ Transmisja Mszy św. z kościoła św. Maksymiliana w Dąbrowicy (2 czw.m-ca)	05:10	Poranny pacierz i Godzinki	16:45	Aktualności Radia Watykańskiego
01:00	Zjednoczeni w Duchu	11:55	Pasterski Głos			05:50	Złota Księga Dobrodziejów Radia	17:05	Niedziela Radiowa
03:00	Misja specjalna	12:00	Anioł Pański			06:00	Wiadomości z życia Kościoła	18:00	Transmisja Mszy św. z kościoła pw. św. Michała Archanioła w Zamościu
05:10	Poranny pacierz i Godzinki	12:05	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody			06:15	Ewangelia dnia	18:55	Semper Fidelis
05:50	Złota Księga Dobrodziejów Radia	12:10	Piosenka Tygodnia			06:25	Semper Fidelis	19:00	Różaniec
06:00	Wiadomości z życia Kościoła	12:20	Pomoc ma moc			06:30	Transmisja Mszy św. z kościoła pw. Narodzenia NMP w Strzyżowie	19:35	Złota Księga Dobrodziejów Radia
06:10	Pasterski Głos	12:30	Wiadomości z życia Kościoła			07:10	Amerykańska Częstochowa	19:50	Dobranocka
06:15	Ewangelia dnia	12:40	Verbum Ecclesiae			07:40	Patron dnia	20:00	Catechesi Tradendae (Ind.) / Jesteś wyjątkowa! (2nd.) / Misyjne spotkania/ Inżynieria duchowości
06:25	Semper Fidelis	12:50	Radiowa kuchnia			07:45	Felieton Fundacji Pomoc Kościołowi w Potrzebie	21:00	Apel Jasnogórski
06:30	Transmisja Mszy św. z kościoła pw. św. Józefa w Tomaszowie	13:00	Wiadomości/ Prognoza pogody			08:10	Piosenka Tygodnia	21:20	Katecheza
07:00	Wiadomości/ Prognoza pogody	13:10	Muzyka do obiadu			08:20	Katecheza o kapłaństwie		o fundamentach wiary
07:20	Patron dnia	14:00	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody			08:40	Telegram z Jasnej Góry	21:30	Okruchy Tygodnia
07:40	Przegląd portali regionalnych	14:10	Piosenka Tygodnia			09:00	Wiadomości/ Prognoza pogody	22:20	Posługa Egzorcysty
08:00	Wiadomości/ radio z kierowcą/ Prognoza pogody	14:20	Pomoc ma moc			09:15	Przegląd prasy katolickiej	22:40	Ekologiczne Podkarpacie
08:10	Piosenka Tygodnia	14:40	Patron dnia			10:00	Wiadomości/ Prognoza pogody	23:10	Reportaż Fundacji „Głos Ewangelii”
08:20	Katecheza biblijna	14:50	Katecheza o liturgii			10:10	Piosenka Tygodnia	23:55	Pasterski Głos
08:40	Rozmowa dnia	14:57	Dzienniczek św. siostry Faustyny Kowalskiej			10:15	Leśne Radio		
09:00	Wiadomości/ Serwis sportowy/ Prognoza pogody	15:00	Koronka do Bożego Miłosierdzia			11:00	Wiadomości/ Prognoza pogody		
09:40	Poradnik radiowy								
09:55	Czyste powietrze - czysty zysk								
10:00	Wiadomości/ Serwis z przejść granicznych/ Prognoza pogody								
10:10	Piosenka Tygodnia								
11:00	Wiadomości/ Radio z kierowcą/ Prognoza pogody								